

რომელთაც სცენასთან პირდაპირი და მოკლებულია არა აქვთ, ასეთი მოკლე- ნა ყრილობას დირექტორს ხასიათს აძლევს. საშუალო იქნება, თუ „ქართული სცენის მოღვაწეთა ყრილობის“ მადვირ „დირექტორი ყრილობა“ შეგვეჩვენება ხელში.

პარტიული ქინაზობა

(იხ. „ქალაქი“ № 2)

მასხოვს კლინიკაში მსახიობების პროფესორმა ვერვინე პროგრესული დამო- ლითი შეპრობილი ავადმყურნი. ერთი მთავანი წინამდებელი იმეორდება: „მე ვარ ნიკოლოზ პირველი, მე ვარ ნიკოლოზ პირველი...“ მეროვ, ყოფილი სახელდრო მონღელი კი გაიძახდა: „ჩვენ ვერცდი, ჩვენ ვერცდი...“ შესამწეს ქრისტეს მოკითხულ გვანა თავი და ჰქადაგებდა: „ქრისტეს სახელით გიცხადებთ, აღარ იქნება მეორედ მოსვლა“; მათი ტენი უბრალო ხორცად გარდაქმნილიყო და აზრთა სამკვიდროს აღარ წარმოადგენდა. სწორედ ხსენებულ ავადმყურებს მოგვაგონებენ ვახუშტის „შეკრებები“. მუდამ ერთსა და იმავე საგინებელ სიტყვებს იმეორებენ და გაიძახა: „ჩვენს გარდა, ყველა შეგარბულია; პურიშვიე- ჩია, პავლიაშვილი, აფხაზი და სხ.“ ამიტომ ნება გვაქვს ვთქვათ: მათი აზრი პროგრესული დამოღობი არის შეგარბო- ბილი.

თორემ რა უფლებით შეძახა „შეგარბო- მელს“ მირთა, რომ ისე არ ვფიქრობ, როგორც ისინი? დაიღ, უკიდურესი ფე- ნატიზმი, ცილიზაციონალიზმი და სხვა- სხვა პროგრესული დამოღობის შედეგია! არ ვთქვი ისეთი, შეგარბულია მათი რომ ჩინობარბობა? მხოლოდ ის, რასაც ახლო ვიმეორებ: ჩვენი ეროვნულ-კულ- ტურული დაწესებულებანი და სხვათა შორის წარსული იმის საზოგადოება გან- საცდელში არ უნდა ჩავადგომოქ. მეტადე წარსულის საზოგადოება, რომელიც ქართული ქველმოქმედების კან- ცენტრაციას, ერთად თავმოყრულ განძს წარმოადგენს.

და იმის თქმა, ამ დაწესებულების სო- ციალდემოკრატიის ხელში ჩაგდება მე- ნებულა ეროვნულ-კულტურული მხრი- თქო, სრულიად არ მოასწავებს ამ და- სის შენარცხყოფას.

სოციალდემოკრატიის თავისი საყოფა- რი მიზანი და ტაქტიკა მოგვცება, რომელსაც ის ვერსად და ვერაღდეს ვერ მართლებს, თუ თავის პრინციპს და მი- მართლებას არ უღალატებს. ეროვნულ- კულტურულ დაწესებულებას კი სულ სხვა მიზანი აქვს და სხვა საშუალება შე- ვფერება. და, ცხადია, მის ეროვნული დემოკრატიის უკეთეს შესახებ.

უბრალო ჭეშმარიტება

(იხილეთ „იმერეთი“ № 78)

III.

იმევე მოუფიქრებლობისა, სოციალიზ- მისა და ამ სოციალისტის ზნეობრივ მო- თხოვნებთან სანახაო კეშობრივობა- თაა უტყობანობის ბრალია ის საზა- რდილი ვარგებობა, რომ ასე ვაღებობთ კაპიტალიზმს, როგორც პროგრესულს სოციალისტური ფაქტორს.

კაპიტალიზმი, ე. ი. მითვისება ხალ- ხის შრომის ნაყოფისა მეტარნათა, მო- ვარაგობა, შევსებით, მანკარებისა, ჩარ- ჩებისა და სხვა წარბელებისა... ჩვენ უკუარ დასტყვევება და მათ თანამოღ- ვეს სომხის პლუტოკრატიებს, როგორც არის. თუნდა იმხანინი—პროგრესის ფა- კტორი ჰქონათ. ჩარჩები, მეგანშები, მოვარაგებები და მთელი პლუტოკრატი- ა რომ ცოდვების დამალვას და თავის თავის ვართობას სცდილობენ, ეს აღ- ეცილი მასხსელი და სრულიად ბუნებრი- ვია, მაგრამ ვარწმუნებ ჩვენ დასტყვევება და მათ თანამოღ- ვეს იანკებს, რომ უკ- დავე შედინის გმირები ეფოვდროვები, კოლუპაევი და რაზუვაევი პროგრეს- ის მამობრავებლად ვერ ვადაიქცევიან, მარტო ამიტომ, რომ სახელთა დიკარქე- ვიფიციციანცი, კოლუპინაცი, თუ რაზუ- ვინცი.

კაპიტალიზმი, პლუტოკრატი და პრო- გრესი? მაშინ ხომ მუშათა მიერლი მოძრა- თაა, მთელი სოციალიზმი ბარბაროსო-

ბევრს აღიარაფერს გაიმეტებენ ამ დაწე- სებულებებისადმი. მისი შემოსავლის წყარო მალე დასრდება. საჭირო შექმნება ახალი საქველმოქმედო დაწესებულების დაარსე- ბა, გაყოფა, განაწილება და დაქსაქსე- საქველმოქმედო ძალებისა და არსებულ წყობის, საზოგ. მალე მოეღება ბოლო. მარ- თალია, არც ჩვენ ვემაღლიერებით მიან- ცდამინე ძალიან ახლადელ ვამეგრებო. ცხადია, მეტო ინიციატივისა და ენერჯის გამოჩენა, ე. ი. მეტის გაკეთება, შეე- ლლო. მაგრამ, რაც ვაყვით, ისიც არ იქნებოდა, ამ საზოგადოების სათავეში რომ ეროვნული დემოკრატი არ მდგა- რიყო.

იმის კი არ ვამბობთ, წერაიხების სა- ზოგადობამ ქარი უნდა დაუყუტოს დე- მოკრატიას, არამედ, პირაქით, იმის, რომ კარი უნდა გაულოს, მაგრამ უმთავრესად ეროვნულ დემოკრატიასკო.

ნუ ეჩრებით, ბატონებო, იმისთანა საქმეში, რომელსაც მხოლოდ დაამბო- ბო თქვენდა უნებურად და სავალადდევ, და იმ მოღონებელი იმეშავით, რომელ- ზე მუშაობაც წილად გზდომიათ.

მიანდეთ ეროვნულ დემოკრატიის ეროვნულ-კულტურული დაწესებულებე- ნი, რომელთაც ის უკეთ მოუვლის და უხატობენს. და ვარწმუნებთ, როგორც დღემდის არ უღალატნია პარტიული პირთველდობისათვის მისწავლებულთა დანიშნის დროს, არც ამის შემდეგ უღა- ლატებს. ნუ აყვითთ ვულისძალებს, გაი- ხსენეთ მაგილობი—და დიკარქები, რომ მართალს ვამბობ. ნუ შეუშლით ეროვნულ დემოკრატიას ხელს, დე იმე- შაის ეროვნული კულტურის განვითარე- ბისთვის, რომელიც ყველა კლასისათვის არის სასარგებლო, და შესწირეთ მხვერ- ბილად ეროვნულ საქმეს-პარტიული ტრინ- იობა.

ქუთაისი

ახალი ამბავი.

უმაღლესი სწავლა უკვე დასრულა და სამშობლოში დაბრუნდა ჩვენი ცნობილი ლექტორი გრიგოლ რაზუვაევი. ამ დღე- გებში მანი რომაქიმე ქუთაისის ქალაქის თეატრში ლექსის წაითხვენს. ი. გელე- ვანიშვილის პიესის „სინათლის“ მშე- ხებზე. როგორც ქვემოთ დაბეჭდილ პრო- გრამიდან ჩანს, ლექსი დიდთა საყუ- რადღებოა იქნება.

„ამარჯვება თუ დამარცხება?“ (გე- დევანიშვილის „სინათლის“ გამო).

1. ჩვენი ესთეტიკური უკულტურობა: მაგალითები; ხელოვნების გემოს დაცემა რუსთაველის სამშობლოში.

2. გელევიანიშვილის „სინათლის“ გა- მარჯვება საგულისხმო მრავალის მხრით და მისი კრიტიკული გარჩევა უკლო- ბელ საქორაო.

3. ფაბოლი „სინათლის“ მეტელ სა-

მათ გარდაიქცეოდა, რადგანაც ერთი- ცა და მეორეც კაპიტალიზმის ყოველგვარი ფორმის წინააღმდეგაა მიმართული. მან- მეტნავად კაპიტალიზმის დიდი მეტრია სახელმწიფოს მორტუალუდ გერმანიის სო- ციალდემოკრატი, რომელსაც მთელი თავი- რისი კონკრეტული კაპიტალიზმისა და პლუტოკრატიის წინააღმდეგ აქვს მიმარ- თული. თვით სომეხმა მუშებმა, რომელ- თაც, სხვა ეროვნების მუშებთან ერთად, ამას წინათ სტამბოლში პარტიული მისი იდენსიფიკაციას, თავის პროკლამაციასში გამოაცხადეს: „ძირს ბურჟუაზიას!“ ჩვენ დასტყვევებ კი—იმხანინი-ეფოვდროვან-კრა- ბუვიანკებთან ერთად.—კაპიტალიზმი პრო- გრესის ცვარცხელბეზე წამოუყუებეთ!

როგორ მოხდა ეს? რა არის მისი მი- ხეხი, რომ ჩვენი დასტყვევების სოციალიზ- მის სხიბ კაპიტალიზმს ხობტას. უფალო- ბენ და სოციალურ ურთიერთობის ნაცე- ლად „შრომის ლაშქარს“, გლეხთა გა- მოღვაწების, უშიწაწაწა დაბრუნება და დამონაგების ქადაგებენ?

ამის უმთავრესი მიზეზი გახლავთ სა- ყოველთაო უწყებება, საყოველთაო სო- ზრბევე (ПОГОВОРИТЕ ОБЩЕРАБОТНОЕ НЕ- ВЪДЖЕСТВО) ჩვენი დასტყვევების მეთაუ- რებისა, ჟურნალისტებისა და მქადაგებ- ლებისა (პროპაგანდისტებისა). მათ ვი- ვანგეს კრუმეცნიერული ფორმულა და თვითონ კი ძალია არ შესწევდათ ვაერკე- ბი, შეგვეთნო ფუქსატიკობა ამ სოციალუ- კანონისა. მერე, რომ იცოდეთ, რა აღ- ეცილი, რა უბრალო იყო, ამის შეგნება.

და და მარტივი და იგი არ არის საყ- მაოდ განვიითარებულ მხატვრების მხრით.

4. „სინათლი“ თავიდან ბოლომდე უბრალო ფანტასტიკის წარმოადგენს; ფანტასტიკური ელემენტი დრამაში: მა- გალითები მსოფლიო ლიტერატურადან. „სინათლის“ ფანტასტიკა ყოველ შე- უწყნარებელია.

5. „სინათლის“ აკლია დამატებში: არც ერთი მისი გმირი არ განიცდის სუ- ლიერი დრამას.

6. „სინათლი“ არც რეალისტურია და არც სიმბოლისტური; უკეთეს შემთხვე- ვაში იგი კინემატოგრაფის ლენტისათვის დგადდება.

7. მისგან გამოწვეული ეროვნული გრძობა უფრო ფიზიოლოგიურის ხასია- თისაა, ვიდრე ესთეტიკურის და ამისა- თვის მისი დღეგმაც ყალბს—ნაციონა- ლური გრძობის გამოწვევას უფრო ხელს შეუწყობს.

8. პარასკევს, 20 ივნისს, ქუთაისის ქალაქის თეატრში ახლავდა მკონანი ი. შევლიანიშვილი გამარჯვებულ სოციალ- ტურო-მუსიკალურ საღამოს, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ: რუსები, გ. ტა- ბაძე, და ჩინელი, ცვარნაძე. ვანო კიფიანი წაითხვენს მკონანის შთაბეჭე- ლებას. იმღერებენ დ. ფალავა, ასათიანი.

9. 12 ივნისს, ქ. შ. წ. კ. გ. სახ. ქუთაისის განყოფილების გამგეობის სხდო- მა მობდა, რომელზეც დაადგინეს: აღ- იძრას სათანადო მთავრობის წინაშე შეუ- მდგომლობა, რათა და ქობულეთში გაი- ხსნას პირველდაწყებითი ოთხგანყოფი- ლებიანი სასწავლებელი.

ამ სასწავლებელში მომავალ სექტემბე- რში უნდა გაიხსნას პირველი განყოფი- ლება და შემდეგ ყოველწლივით თითო განყოფილება მიემატება.

10. 14 სექტემბერს მოხდება ქალაქის (1914—1918 წ.წ.) ხმოსნთა არჩევნე- ბი. ამომრჩევლებს, თუ ქალაქის ვასში დარჩენილი გადასახალი არ შეიტანეს, იმ შემთხვევაში ხმა ეკარგებათ.

11. ივნისს, პეტერბურგის ბიოგრაფი- ქუთაისის სათავადნაურის სადავლო- მული ბანკის გაფიცების ფურცლები 78 მანეთის 10 შაურთა ფასობდა.

12. ხვალ, 15 ივნისს, ქალაქის თეატრ- ში მსახიობ მგალობლიშვილის მონაწი- ლეობით წარმოადგენენ ი. გელევიანი- შვილის, ცნობილ თანამედროვე პიესას „ამარჯვება და ვოდევილი ერთ მოქმედ- ბათ „ვისი შვილია“. ფასები დაკლებუ- ლია.

ამ ექვით ქუთაისში იმყოფება ფრანგი ეურნალისტი პავლე სევანი, რომელიც ფეხით მოგზაურობს. მან უნდა შემოიაროს ხელოვნური ირგვლე 50,000 კილომეტრი ბექსი წლის განმავლობაში. თან ახლავს თავისი მეუღლე. ის დანი- ლაველელი ყოფილი ეურნალი „მოგზა- რობა“-სთან. პავლე სევანი პარიზიდან გამოიწვია 1911 წლის 5 ოკტომბერს.

და ღმერთი გაუწვია 26,000 კილო- მეტრი.

13. წელს წმ. ნინოს ქალთა სასწავლე- ბელი დამთავრა და სიმწივის მოწოდებ- ბი მიიღო შედგენა ქართველთა ქალგმა: ნ. ბარკიამ, თამ. ბოკრიაში, მ. ჯარდანი- შვილია, ნ. ვეშაბიძემ, აღ. გარდაუხანამე. ე. ვაგარდალამე, ა. გოცაძემ. 3. დღებუ- აქემ, ქ. ყარაგოლიანმა მ. იმამემ, თ. ქავაიამ, ვ. კალანდარაშვილია, ქ. კან- დელაქია, მ. კობახიძემ, ნ. კოკოჩაშვილი- მა, ს. კოსტავამ, ლ. კოსტავამ, ი. ბანე- რიშვილია, ლ. კუთათელაძემ, ე. ლორთქი- ფანიძემ, ა. მგალობლიშვილია, ნ. მო- ლდბეძემ, მ. მოსევილია, ნ. ნიკო- ლეიშვილია, ა. ფარკაძემ, მ. ფორჩა- ხაძემ, თ. რატინაია, მ. სააკაშვილია, ვ. საღარაძემ, ნ. სანებლიძემ, ი. ჩარა- იამ, რ. ჩოხიანიძემ.

14. ივნისს საექსკურსიო ბათობს ვამგზავთა სოფ. შუკურეთის, ზედა რგანის (ზორანის მარჯა) და ლეიშვიის პირველ- დაწყებითი სკოლების მოწოდებები მასწავ- ლებების ხელმძღვანელობით.

15. სასამართლომ დედ. ჩოჩია და მ. მასახლისი თათურია უამანავეთ იცნო. პირველს 1 წლისა და 8 თვის, ხოლო მეორეს 1 წლისა და 4 თვის გამსწორე- ბელი რაზმი მიუსჯა. დანარჩენი ბრალ- დებულები სასამართლომ ვამართლა.

16. წ. კ. გ. ს. ქუთ. ვანე. ვამგეობამ დაადგინა შუამდგომლობა აღძრას სათა- ნილო მთავრობასთან, რათა ნება დარ- თონ გაიხსნას წყნასაცისამეთხველო ქუთაისში, მაღლების ქუჩაზე, სოფლები: როდინოურსა და გვერთში.

თფილისი

ქართულ სცენას ზარვად მოღვაწეთა ხსოვნას აღნიშნა. ამ სამის დღის წინად 3. მირიანაშვილი ქართულ სცენის მოღ- ვაწეთა ყრილობაზე აღნიშნა, რომ ერეკ- ლე მეცხრის დროს უკვე დღემდოდ ქარ- თული წარმოდგენები, რომელსაც სახა- ბო ხსითიუდ ქმნიდა. ამ დროის სცე- ნის პირველი მოღვაწე იარა: დავით ბატონიშვილი, თამაზ ანდრონიკაშვილი, გიორგი ავალიშვილი (პირველ ქართულ დრამის „თეიმურაზ მეფე“-ს დამწერი), დავით ჩოლოყაშვილი (რასინის „იფი- გენიას“ ვადმომკეთებელი), გამარჯვ- ებიანი (სახალხო თეატრის მოღვაწე) და სხვები. პირველი წარმოდგენა, რომელ- საც ერეკლე მეორეც დასწავს, გამარ- თა 1791 წელს. წარმოდგენის გიორგი ავალიშვილის დრამა: „თეიმურაზ მეფე“. 5 ნ პეტერ მირიანაშვილის წინადადების თანახმად ყრილობის თაოსნობით დღეს, 13 ივნისს, საღამოს 6-ნახევარ საათზე, ქართულ თეატრის ფოიეში ვადახლილ იქნება პანაშვილი განსვენებულ ქართველ დრამატურგთა, მსახიობთა და სცენის სხვა მოღვაწეთა სულის მოსახსენებლათ.

მის გამოკონება—ვაუმჯობესებში არც ერთ კაპიტალიზმს მონაწილეობა არ მიიღია: ყველა ეს სტენდია შეცნიერე- ბისა, ხალხის გენოსურ შემოქმედებისა და იმ დღებულ გამოგონებულთა მეკაი- ნეობისა, რომელნიც ვამოვიდენ დალი- ხალხისა და მუშათა მე-ნელ წიალდან.

რას ვაკეთებთ მთელი ქვეყნის მი- ლიონები, ოქროებით, საფეიქრო, საქსი- ლანკა, რომ არ მოგვინებინათ; რჩინის გზები და გემები რომ არ ავშენებინათ; ორთქლით მოძრავ მანქანები და ელექ- ტრონი, რომ არ აღმოჩინათ? და ყვე- ლა ეს კი აღმოჩინის, მოგონეს და ვაუთჯობესეს ხალხის წიალდან გამო- სულმა დიდებულმა მუშა-გენოსებმა.

საფეიქრო მანქანა მოიგანს საწყალმა დალაქმა არკარბებმა.

პირველი ორთქლიანი და რჩინის გზა აშენდა მადაროს დარბიმა მუშამ სტენდინანმა.

პირველი გემი აგაო უბრალო ტენი- კოსმა ფულტონმა, სოციალიზმის დიდე- ბულ მაშინ. ოვენის დაბნარებით და სხვა და სხვა.

კაპიტალიზმმა კი მხოლოდ შეისყიდა, მოატყა, მისიყურა ხალხის გენოსო- ბით შექმნილი დიდებული გამოგონე- ბისა. ხევის შრომისა და შემოქმედების ნაყოფის მითვისებასა და მონაპოლის სასწავლის მითვისებასა და პროგრესს.

— ქალაქის საგარეო-სამეურნეო პო- ლიტისა 1913 წლის მოქმედების ანგარი- ში უკვე შეადგინა ქალაქის სასწავლე- ბელი უფროსმა მეთოდურმა მთავრ- დებამ და ქალაქის გამგეობამ წარუდგინა. როგორც ანგარიშიდან ჩანს, ქალაქი გაყოფილა ყოფილა 7 უბნით, თითოეულს განავებს საგარეო-სამეურნეო ავგნტი, ერთი მისი თანამშემე და ორი უმცროსი ავგნტი. ამას გარდა, მთელს ქალაქ- ში არის 12 ბაზრის ზედახედივული. საგარეო პოლიტიის მთელი შტატი შე- სტავება 47 კაცისაგან. ამ პოლიტიის მო- ვალებობას უპირველესთ შეადგენს დასა- ფასებულ გადასახლის აკრება. 1913 წლის განმავლობაში პოლიტიის აუტორი- ტა სხვა და სხვა გადასახალი 358,036 მ. 24 კ. სატრაქტორ გადასახალი შემოსუ- ლა 89,488 მან. 08 კ. 1913 წელს მთელი ში 313 სატრაქტორ დაწესებულე- ბება ყოფილა: რეტორანი—41, სა- სტურში—3, ლუბანა—50, დენის სარ- დლი—163, ყავახანა—38, საცადიტო- რი—18, სტასთან-სანავების ლუბანი—51 და სხვა... 1913 წელს ჰყოფილა თფი- ლისში 3726 ცხენი, რომლისათვისდა გადუხებილია ქალაქის სასარგებლოთ 34,924 მან. 08 კ. 1913 წელს ქალაქ- ის გამგეობას სხვადასხვა პირისთვისთვის მიუცია ნებართვა 623 ახალი შენობის ააგებაზე; ამე წელს დასრულებულია 368 შენობა. საყსაბო ყოფილა 239, ხოლო პურის საცხობი—476. პოლიტიის შეუღ- გენია საანგარში წლის განმავლობაში 3,629 ოქმი; ამათში 1,517 ოქმი შეუღ- გენია წესიერ დასვენების სავალდებულო დადგენილებათა დარღვევისათვის.

სემა სვანეთი

დიდი ხნის ცული ამინდების შემდეგ კარგი დარი დაღდა. ხალხი ვასარბეუ- ლი მუშობას კვირაში სამი დღის გარდა (პარასკევი, შაბათი და კვირა). ცოტ- ცოტათი სენათა ცული ზნეჩვეულებანი ცვლილებანს, (მაგალითად: მისცალებულზე უხომო ხარჯები), მაგრამ ამ სამი დღის უმჯობის მოშლის არაფერი ეშვება. ვა- მონდებმა ვინმე პირი რომელსამე სო- ფელში და ამბობს: „მე ისეთი სსხარა ვიხილე, რომ თუ ამ სამ დღეში ვინმე შაბათ, ღმერთი უხომით დაგვცლისო“. ხალხი უჯერებს ამ პარს, ფაქტობისა, რომ ამ სამ დღეში (პარასკე-შაბათ-კვი- რას) ვიუქმოთი, და თუ ვინმე იმეშავა ამ დღეებში, იმ პირს ხალხივე აჯარ- მებს 1—5 მანეთადი. საწლდელობა მედგრათ ებრძვის ამ მანებულ, ხალხის განმარბებულ ჩვეულებას, მაგრამ ვერ სასტრუველი ნაყოფი ვერ გამოიღია ამ შრომას; თუმცაღა მათი (სამეფედლოე- მის) მეობებით ბევრი ცული ზნეჩვეუ- ლება მოიპობა.

ამ ვასაფულის ცული ამინდები, ხალ- ხის აზრთ, იმის ბრალია, რომ ზემო- კაპიტალიზმმა მტკაცებლობა და კა- პიტალიზმისაგან ხალხს შრომის ნაყოფის მხეკურება ექსპლოატაციამა და მარკვაგლემა გამოიწვია ის დღილი სო- ციალური მოძრაობა მეტრამეტე საუ- კუნისა, რომლის დროშის ქვეშაც დე- მონ მუშები ყველა ქვეყნისა და მათ შორის სომეხი მუშებიც, დიას, სომეხი მუშები და არა, სომხისა თუ სხვა ეროვ- ნების კაპიტალისტები. კლერკობები და მათი დამკმ—მოსამსახურენი: ზო- გირთი ინტელიგენტი, ბიუროკრატები და თფილისელი მეზოგენი....

იმპერიალიზმი და მეომადკარველი ცენტრალისტური დამორჩილება, ნაცე- ლდა სენათოშრომის ურთიერთობის თანასწარფულებიანი ეროვნობათა: გამაოფანობა, უშიწაწაწა დატო- ვება გლეხებისა, დამუშავება მამულე- ბისა ბიუროკრატების ბრძანებისამებრ სა- იმპერიო ენტრანდ, ნაცვლა და იმისა, რომ თვით გლეხები და მუშები ვანავებ- დენ და თვისუფლად, მთურს შეთანხმე- ბით ხმარობდენ მიწასაც და შრომის ია- რალებსაც;

ქებათა ქება კაპიტალიზმისა და პლუ- ტოკრატიებისა, ნაცვლად ხალხის შრო- მის ნაყოფის კაპიტალისტურ მტაცებლო- ბის მოსპობისა; შექმნა „შრომის ლაშქარისა“, ე. ი. დამონებ შრომისა, ნაცვლად შრომის განთავისუფლების... ი. ის ვარა დაზნე- ლებათა, რომლის მწვერვალზედაც სწა- ღიათ აღმართონ დროშა სოციალიზმისა!

სხვანაირად დღეებს უკმათ ვერ ინახებენ... როგორც უნდა.

წარსული წლის მოსავალს ძლიერ უზრუნველყო, საყდარად მწელი საშვილი...

19 აპრილს, როდესაც ხალხი შერევილი იყო...

საქართველოს უმეტესი ნაწილი...

ქართლი მხენელ-მთხველი წყლის საშრობად...

მნიშვნელოვანი, ვითომდა საპოლიტიკო მინდობით...

ს. აბსხადა.

სხვა მოკვლევებიდან.

ქობულეთის ეკლესიის სოფელი ლღვა, რომელიც...

მაგრამ ეს ხომ წინასწარგანზახული, ბოროტი და...

როგორც ქრისტიანობა-იქცადა რა: "ნუ იტყვიან...

გოლში. დღეების პირა კიბე-ცხელია... ვადობის ურალდება. ექსტრემის, რომელიც...

ქვედა დილის შოკლის მასპაზრისა.

დღეს საზოგადოება დიდ ურალდებას აქცევს...

სოციალისტები კი არა, იმპერიალისტები არიან...

სოციალისტები არ არიან ისინი, რომლებიც...

ჩვენი დასტეხილები შეიძლება იყვნენ საიმპერიალი...

სია გათავისუფლებული 11 ივნისი ანარქის... ზღვრის დღეები...

სახალხო მასშავლებელთა მასპაზრისა.

გავთუ „სახალხო ფურცლის“ პირველ ნომერში...

ნავე სომხისა, თუ სხვა კაპიტალიზმს აქ ხელი არა...

ყველა ჩვენი მყივანია, მოკამათე, ცილისმამხმელი...

„რა გინდა ჩვენი?“, - ვთხოვთ. თუ გინდა ჩვენი, გინდა ჩვენი...

სია გათავისუფლებული 11 ივნისი ანარქის... ზღვრის დღეები...

სახალხო მასშავლებელთა მასპაზრისა.

გავთუ „სახალხო ფურცლის“ პირველ ნომერში...

ნავე სომხისა, თუ სხვა კაპიტალიზმს აქ ხელი არა...

ყველა ჩვენი მყივანია, მოკამათე, ცილისმამხმელი...

„რა გინდა ჩვენი?“, - ვთხოვთ. თუ გინდა ჩვენი...

ლი მოპირადე ქუთაისის ქალაქის მასშავლებელთა...

რუსეთი.

საქართველო. გამოქვეყნდა ურალდის მიწის რუსეთი...

საქართველო. გამოქვეყნდა ურალდის მიწის რუსეთი...

საქართველო. გამოქვეყნდა ურალდის მიწის რუსეთი...

უცხოეთი.

საქართველო. გამოქვეყნდა ურალდის მიწის რუსეთი...

ენახების საჯიქო მანქანები გერმორელინა და ზლატაცისა, გოგორდის საბერელები.
მასქისების უოჯეგვარი რესინიკი-სა და სხვა მოწყობილობა

დავო ლაგაშვილის, ზურაბულაშვილის, ავაჯაშვილის, ლოგინა და შალაიასა ქ. ქუთაისში.

ფ. ს. ფილიპოვისა.

ალექსანდრეს ქუჩაზე.

მოგვევლება ყოველთვის ელექტრონის მრავალგვარი არმარტურა და მისი მოწყობილობა; ვიცისრულობთ ელექტრონის მოწყობას ჩვენის მასალითა და გარანტიით დიდ საღავათთან ფასებში და ყველა კონკურენტის გარეშე. მოგვევლება აგრეთვე ყველა საკაული, ნავთის სამოვრებში, ღუმელებში (ფენები), სამზარეულოებში, იატაკზე საფენი ლინოლეუმი, განთქმული ლობავის ქარხნის „ვიკანდერ და ლარსონის“ სამუსიკო ინსტრუმენტების (საკრავები), საეკლესიო საკაული და მრავალგვარი სა-პატენტის ცემით ფ. ფაბრიკა.

დავო ლაგაშვილის, ზურაბულაშვილის, ავაჯაშვილის, ლოგინა და შალაიასა ქ. ქუთაისში.

ნ. გ. რაფაელოვი და პ. ნ. ჩაკვეტაძისა. მიხედოვის ქუჩა,

მოგვევლება ყოველთვის ელექტრონის მრავალგვარი არმარტურა და მისი მოწყობილობა; ვიცისრულობთ ელექტრონის მოწყობას ჩვენის მასალითა და გარანტიით დიდ საღავათთან ფასებში და ყველა კონკურენტის გარეშე. მოგვევლება აგრეთვე ყველა საკაული, ნავთის სამოვრებში, ღუმელებში (ფენები), სამზარეულოები, იატაკზე საფენი ლინოლეუმი, განთქმული ლობავის ქარხნის „ვიკანდერ და ლარსონის“ და სხვა პატენტის ცემით ფ. ფაბრიკა.

მაქსიმალურად ზრდილობით. საზოგადოებათა პალატა. სკოტონი-ბერტონი შეეცაბა გრემი: გაგებული აქვს თუ არა მინისტრს ოფიციალურად რუსეთის გარეშე საქმეა მინისტრის განცხადება, რომ აღნიშნულნი წესიერება და სიმშვიდე აღდგენილია; როგორც მინისტრის განცხადებით, რუსეთის ჩარევა სასარგებლო საქმეებში, ხომ ისეთი ფართო ხასიათის არ არის, რაც გულისხმობს სადამინისტრაციო საქმეების მთელი ფუნქციების დაპყრობას? თუ ეს ასეა, გრემი მიმართა თუ არა რუსეთის მემორანდუმის პროტესტით, რადგან ამგვარი ჩარევა და მოქმედება იმ სახელმწიფოს მიერ, რომელიც ხელი მოაწერა 1907 წლის რუსეთ-ინგლისის ხელშეკრულებას, ეწინააღმდეგება თვით დანიშნულებას ამ ხელშეკრულებისას. გრემი უპასუხა, ამ საკითხზე რა შეეცაბა რუსეთს და ვიდრე მისგან პასუხს არ მიიღებს ვერაფერს განმარტებს ვერ მისცემს.

სოფა. ოფიციალური გაზეთი „კოლოია“ აღნიშნავს ოსმალეთ-ბულგარეთის მემორანდუმის ურთიერთობას და იმედს გამოთქმავს, რომ მათი უთანხმოება მშვიდობიანად გზით გამოსწორდება.

დაბა-სოფელი.

სოფ. ხრეთი. მიუხედავად იმისა რომ წელს სიმშვიდით სულს დაფარა ხალხი, იგი მაინც დიდსაწყურებს არ ეშვება. ხრეთლები ჩვეულებრივად მიეგებენ გიორგობას და არ ზოგადევენ უკანასკნელს კაპიტს დღეობის გადასახდელად. მანქანა და საფარავნი და სავალალო არ არის, რომ წელიწადში თვრამეტჯერ იხიდან გიორგობას ამ ჩვენს კურთხულ სოფელში! მაგალითად, არის აქ ჩვეულება ყოველ შვიდ მისს გამოასვენონ წმინდა გიორგის ხატი ეკლესიიდან და დაასვენონ დანიშნულ ადგილზე ერთ მუხის ძირში. თუ ასე არ ქნეს, ხატი გარისხდება და იგი მაინც თვითონ გაბრძნდება თავის ამორჩეულ ბინაზე.

დღესასწაულებზე აგრეთვე ყოველ წელს ამაღლების პირველ ორშაბათს, რომელსაც „კობიჯლობა“ ეძახიან. დღევანდელი კობიჯლობა სამწუხაროდ აღმოლოდა: შუადღიდან დაწყებული შუალამამდე ერთად მოგროვილი ხალხი უზომოდ სვამდა ღვინოს. შემდეგ ასტეხს იმი და ამ ბნელში ვინ ვის სცემდა... არ იცოდნენ. მოკლეს ორი კაცი და მძიმედ დაიჭრა ხუთი კაცი და ხუთი ქალი. ნათუ ამ სამწუხარო მოვლენამ ხალხი არ უნდა დათქოროს და ასეთ ცუდ ჩვეულებებს დროით თავი არ უნდა დაანებოს?

ხრეთი.

ს. დამა (ქუთაისის მახრა). 12 წლის არსებობა ქვედადამის ორკლასიანმა სასწავლებელმა დიდესაწაულა სასწავლო წლის დასრულების პირველ დღეს სალიტერატურო საღამოს გამართვით. პროგრამა საღამოს იყო მეტად შინაარსიანი, შესდგომლი 24 სხვადასხვა პატარა სცენისაგან, რომელშიც განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევდა: „წარმოგვარე სწავლობს გაკვეთილს“, ნაწყვეტი „ვაკო ყაჩაღი“ და სხვა. პროგრამის შესრულებამ მოლოდინს გადააქარბა, ბავშვები მეტად გონივრულად

და კარგად ასრულებდნ თავის როლებს. ეტყობოდა, რომ მათი მასწავლებლები ჯუჯილად არ ყოფილან. საღამო გაიხსნა სასწავლებლის ზედამხედველის, გვერდის სიტყვით, რომელიც საღამოს გათავების რამდენჯერმე იქნა გამოწვეული სცენაზე და დაჯილდოებული მხურვალე ტანით. დიდი მადლობის ღირსია როგორც ზემო აღნიშნული პირი, ისე მისი გამანაგებნი: ნიჟარაძის ქალი და გოცაძე, რომელთაც ასე მშვენიერად მოაწყვეს ეს საღამო. საღამოს აუარებული ხალხი დაესწრო და ყველა მეტი ნასიამოვნები დისშალა.

აქაური.

სოფ. კულაში. ხშირად აღვივინწნავს ეტრანლა-გაზეთებში კულაშის საზოგადოების მოწინავე პირების გულგრილობა კულტურულ საქმისადმი, ხშირად მიგვიითობენ მის მათთვის მის აუცილებელ საქარობაზე, მაგრამ, არ იქნა და არა, ის ყოველთვის რჩება... ხმად მდღაღდებლისა... რას მიეწერება აქაურების უყურადღებობა სამკითხველსადმი, რომელიც გამბარა თავგების სათარგუმო მოედნით თუ არ მათ გულგრილობას? სამეგობროთ, ძალიან ეტანებათ კარტას და ნარდის თამაშს. მეთელი დღე-ღამეები მითი ერთობიან, ავტენ თუ რამე გაიხრიათ. დროა ახლა მინც, როცა აქიდან წასული ახალგაზრდა საზოგადოება და ნარდის თამაშს, მიაქცევენ ამ გარემოებას ყურადღებას და აღმოუჩენდნ სამკითხველის დახმარებას, რომ კვლავ განახლდნ თვისი სასარგებლო მოქმედება ხალხის გონებრივი განვითარებისათვის.

იმედია, ახლათ ჩამოსული ახალგაზრდა ექსერი ნახაროვი მეთაურობას გაუწევს ამ სასარგებლო კულტურულ დაწესებულებას და მის ნაყოფიერ მოქმედებასაც სასურველ ნაივადვე დააყენებს, და, საერთოდ, თავისი მოქმედებით, კვალს დააჩვენებს კულტურის მხრით ჩვენს სოფელს. სწორედ ახლა, როცა საზოგადოებრივ ბრუნდება ბევრი მოსწავლე ახალგაზრდა და მასწავლებელი, შესაძლებელია, თუ არ დაიხარებენ, გამართონ სხვადასხვა წარმოადგენა, სიბრძნობა, რასაკვირველია, საქველმოქმედო მიზნით სამკითხველის ნიეთიერი მხარის გასაღონიერებლათ.

აქითუ ხანგრძლივი წიგნები იყო. ნია-

ღვარმა წაღვა გლეხის ნამუშევარი ყანა და ამოსულ სათიხარ სიმინდებში ჩაღვა წყალი. გლეხების სასოწარკვეთილებას ხაზღვარი არ აქვს. ვინაიდან აბრეშუმის პარკის სეზონი დდება, იმედია მოწინავე გულშემატკივარი პირები ხელმძღვანელობას გაუწევენ გლეხებს, რათა მოტყუებული არ დარჩენ და ჩარბ-ვატრებს არ ჩაუვარდნ ხელში. საჩ-კანა.

წარმოდ ჩადამსიის მიმართ.

ბ. რედაქტორი! უმორჩილესათ ვთხოვ თქვენი პატრიოტული გაზეთის საშუალებით უღრმესი მადლობა გამოვუხადო დავით სიმონისძეს რუბანს, რომელმაც კეთილ იმება და თავის ნაწრობ-ამხანაგებში შეაგროვა ქ. ბაქოში 151 მ, და 3 ახალი ინტროდუქციონ უფასო წიგნსამკა-სამკითხველს სასარგებლოთ და აგრეთვე იმ პირთ, რომელთაც არ დაიშურეს თავისი წყალობა. ამასთან ვაღვანთ შემოწმარეგულია სას: ს. ი. კვავაძემ 20 მ., ი. ა. მირიანოვმა 10 მ., დავით რუბანმა, აქსენტრ ქოჯავამ, ნესტორ ნაწარმოებელმა, ამბაკო გვილაგამ, იაკობ დავითიანმა, მ. მულქუშაიასმა ხუთ-ხუთი მანეთი. აქსენტრი მიმინიშნულია ოთხი მანეთი. ი. დლოძემ, ა. ჩიქოვანმა, ლ. მგელაძემ, ტ. დლოძემ, ა. ზ. კობახიძემ, ს. მგელაძემ, ი. თაგავითქიძემ, ტ. ბრატონაძემ, გ. წერეთელმა, ვ. ნუნუაშვილმა, ვ. ლასისკაიამ, ა. ხ. გვილაგამ, ე. მატაბერიამ, ა. —ორ-ორი მანეთი; ვერა რუბანმა, ვ. კირვალიძემ, ანდრო სიტიანამ, მიხეა თხელაძემ, ა. კლიაშვილმა, ქაქია მიმინიშნულია, ი. ჯიბუტიმ, სურგულაძემ, გ. მწედალმა, სამსონ ტ., მაგულაშვილმა, ჯიბუტი, ი. გამბარაძემ, ზ. ჯიბუტიმ, ერასტო რუხიაშვილმა, ს. კვიციანი, აბრამოვა, პ. წერეთელმა, ვლ. მიმინიშნულია, ი. ბაგასარაძემ, ნ. მასხარაშვილმა, გ. აბიშვილმა, ი. ბირაშვილმა, ა. გერსამიამ, პ. სურგულაძემ, ი. ჩხვიციანი, გ. ვეჯიბიამ, ი. ჯიბუტი, მ. გვილაგამ, გ. ბაგაძემ, ვ. ასლიანიძემ, ნ. გვილაგამ, ვ. მენაშვილმა, მიშა რუხამ, თეონოს გ. ე. გიბილიკიშვილმა, ზ. ჯიბუტი, დიონის მანეთი; პ. ბაკუბაძემ, ვევერი პერტანავამ, დ. ბილაძემ, ნ. მგვილიშვილმა, ი. კორვალიძემ, რ. სინცაძემ, გ. ხვანიშვილმა, სერგო სხანაძემ, გ. გომეზიამ, ა. ლ. ი. ლორთქიფანიძემ, ს. კვიციანი, ა. სანაშვილიძემ, პავლე ვაძ. ათ-ათი შაური; ვინაი ნაწარმოებმა, პ. ხუთ-ხუთი შაური; ვ. პ. ყიფიანმა, გ. ჯიბუტი თითო ახანი; გიორგი ბინტიკიამ, ოლია ბინტიკიამ ხუთ-ხუთი მანეთი და ა... ორი მანეთი. ინტროდუქციონ უფასო. წიგნსამკა-სამკითხველის გამგეობა.

რედაქტორ-გამომცემელი გ. პელაძე.

სახალხო განათლების მიზნების განკარგულებაში მყოფის ინჯი

ნერ მ. ნ. ვინოგრადოვის, მისი შრომების, საამქმუნდლო და საქმუნდლო განყოფილებების თეფილისის ზოლიტენიკურ კურსებზე პირველ სემესტრში გამოუცდელათ მიიღებან: 1872 წლის დებულების სამოქალაქო სასწავლებლისა, ან და მისი მოთანასწორო სასწავლებელი დასრულებული პირები. მიწისმშობლობის განყოფილების დამსრულებელი, თუ საქირობა იქნება, სამიჯნელო ნაწილის გაგვე თანაშემწეების კანდიდატებთ და მიწის მომწყობი კომისიის მიწის შობილებათ ირჩენს. (სამიჯ. ნაწ. გამგის 1914 წ. 22 თებერვლის 1072 ნომრის მოწერილობა). მიწისმშობლობის განყოფილებაში ორი წლის კურსია, სამშენებლობა და სამეურნეოსაში კი ორი წლითხებვრის. პრასექტებს ვეზაზეთი ექვსი შაურის საფოსტო მარკების მიღებისათვის. მისამართა: თფილისი, ჭუჭუბის ქ. № 8 ტელ. 10 - 30.

ს ა მ კ უ რ ნ ა ლ ა ა ბ ა ნ ო .

მ. შორაშვილისა

სადგურ სრესილში (სერნია ვოადი) ტეიბულის რეინის-გისის შტოზე

თქვენი თვალთა ისილით და ღარქმუნდებით.

ეს წყალი, როგორც ნამდვილით გამოირკვა, კურნავს მრავალ სხვადასხვაგვარ ავთ-მყოფობისაგან, უმეტესათ კი: ქარების, (რუგეტიზმის) თვის, კუჭის ტუკილისაგან, ნერვების სისტემისაგან, ჩაყოლილ ციებისაგან (მალარიასაგან) და აგრეთვე აღორ-მანების სუსტ ადამიანებს. წყალი მიიღება ცივი და თფილი; ხსენებული აბანო მდებარეობს ტეიბულის რეინისგის შტოზე სადგურ „სერნია ვოადი“. აბანო არის სადგურზე დაშორებული 150 საფეით, მისულა-მისულა და ხაბაჯის გადახილვა ძლიერ იოლია, ვინაიდან ქუთაისიდან დღემო რკაჯერ გავის და მოდის მატარებელი სადგურ „სერნია ვოადი“! თქვე სუფთა ბინა და სასოლო-საქმელი. ფასები ყოველივე ზო-მირია. აბანო მუდმივ მუშაობს.

სახლის ზატრობითა საურაღებოდ.

წრეულს თქვენ დაგვირდებთ შეეცებთა თქვენი სახლის; მაშასადამე უე-ქველათ საქირო იქნება თქვენთვის საღებავი მასალები, თავისთავათ ცხა-ლია, დიქირავებთ მღებარს (შალიას) და წახვალთ რომელიმე სავატრო-ში საღებავების საყიდლოთ, იმ იმედით რომ თქვენ მიერ ნაქირავები მღებ-ბარი შეატყობს საღებავი მასალების ღირსებას, მართალია ეს სულაც არა! საღებავების ღირსებას თვლით კარგი გამოცდილი ქიმიკოსი ვერ შე-აყუბოს, მაშ როგორი სჯობია მოიქცეთ? გირჩევთ მოიქცეთ

მ. ედ და პ. სააგაშვილებს სავატროში ქუთაისში

ბუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახლი, რადგან მათ მიერ მოტანილი საღებავი მასალები შემოწმებულია ქუთაისის ქიმიკურ ლაბორატორიაში და აღმო-ჩნდა საუკეთესო ღირსებით. აქვე უზოკით კარის, სარკმლისა და ფენის მო-წყობილობას, აგრეთვე აღიბასტრს, ცემენტს, სახურავ თუნუქს თეთრსა და შავს, ფანჯრის მინებს შალურს და სხვა მრავალს რჩენულ საქონელს.

ნ ს ტერკის მალაზია

ქუთაისში

ველოსიპედები

შინები, ნაწილები და მოწყობილე-ბანი კონკურენტის გარეშე

ქ ვ ე ლ ა ზ ი ა შ ი ა დ

ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილათ შეიძლება. მოითხოვეთ პრესკურან-ტები უფასოთ.

რეინის მალაზია

მუთაისიდან მიღის.	ქუთაისის მიღის.
თფილისი: ფოშტის დილის 11 საათ. 55 წ.	თფილისიდან: ფოშტის საღამ. 6 საათ. 57 წ.
ჩქარი ღამით 2 საათ. 57 წ.	ჩქარი ღამით 3 საათ. 50 წ.
სახალხო დილის 10 საათ. 10 წ.	სახალხო დილის 9 საათ. 44 წ.
სახალხო ღამით 1 საათ. 7 წ.	სახალხო ღამით 8 საათ. 50 წ.
ბ ა მ ო მ მ: ფოშტის დილის 5 საათ. 30 წ.	ბ ა მ ო მ მ: ფოშტის დილი 1 საათ. 25 წ.
ჩქარი ღამით 2 საათ. 57 წ.	ჩქარი ღამით 3 საათ. 50 წ.
სახალხო საღამოს 8 საათ. 35 წ.	სახალხო დილი 11 საათ. 22 წ.
სახალხო დილის 4 საათ. 27 წ.	სახალხო ღამით 2 საათ. 23 წ.
ფ ო მ მ: სახალხო საღამოს 4 საათ. 14 წ.	ფ ო მ მ: სახალხო დილი 10 საათ. 3 წ.
სახალხო ღამით 2 საათ. 57 წ.	ფოშტის დილი 1 საათ. 25 წ.
ფოშტის საღამოს 5 საათ. 20 წ.	სახალხო ღამით 2 საათ. 23 წ.
სახალხო საღამოს 8 საათ. 35 წ.	სახალხო ღამით 3 საათ. 50 წ.
შ ო რ ა ბ ა ნ ა: საავარკო საღამოს 5 საათ. 00 წ.	შ ო რ ა ბ ა ნ ა: საავარკო დილ. 9 საათ. 18 წ.
ბ ა მ ო მ მ: სახალხო დილის 6 საათ. 20 წ.	ბ ა მ ო მ მ: სახალხო დილი 9 საათ. 38 წ.
სახალხო საღამოს 4 საათ. 20 წ.	სახალხო დილი 9 საათ. 38 წ.

